

Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України  
(ЦДАМЛМ України)

**ФОНД № 458**

**Турин**

**Роман Миколайович**

**(1900 – 1979)**

**український художник**

**ОПИС № 1**

справ постійного зберігання

**1908 – 1971**

Київ 2014

## Зміст

	№№ од. зб.	№№ арк.
Передмова		3-5
Список скорочень		6
Іменний покажчик		7
I. Творчі документи Турина Р. М.	1-5	8-9
II. Листування	6	9
III. Документи до біографії Турина Р. М.	7-12	10-11
IV. Документи, зібрані Туриним Р. М.	13-15	11-12
V. Зображувальні документи	16-20	12
Додаток № 1		14-15
Додаток № 2		16

## Передмова

Турин Роман Миколайович – український художник. Народився 2 вересня 1900 р. у Снятині (нині адміністративний центр Снятинського р-ну Івано-Франківської обл.). В 1921 р. закінчив класичну гімназію у Тернополі. З 1921 по 1925 рр. навчався у Краківській академії мистецтв у Яроцького В. та Панькевича Ю. Вдосконалював свою майстерність у Парижі (1925-1927 рр.)<sup>1</sup>.

В 1931 р., перебуваючи на відпочинку в Криниці (нині Криниця-Здруй, місто Новосондецького повіту Малопольського воєводства Республіки Польща), Турин Р. М. познайомився із місцевим художником-самоуком Дровняком Никифором<sup>2</sup>. Був надзвичайно вражений самобутністю його таланту. Вирішив відкрити його світові. Зібравши близько 200 творів Никифора<sup>3</sup>, передав їх організаторам виставки українських, французьких та італійських художників, яка відбулася в паризькій галереї «Леон Марсель» в листопаді 1932 р.<sup>4</sup>. Як результат, нікому до тоді невідомий Никифор опинився в центрі уваги любителів художнього мистецтва як один з найталановитіших малярів-примітивістів свого часу. В подальшому Турин Р. М. продовжував приймати участь у популяризації його творчості – влаштував кілька виставок робіт народного майстра у Львові (1938, 1968 рр.)<sup>5</sup>, намагався видати альбом з репродукціями його малюнків<sup>6</sup> і т. ін.

Певний час Турин Р. М. працював науковим співробітником Львівського музею українського мистецтва (ЛМУМ). Був головою Львівської організації Співки радянських художників України (СРХУ)<sup>7</sup>. В 1956 р. приймав участь у II з'їзді художників УРСР на правах делегата із дорадчим голосом<sup>8</sup>. Був

<sup>1</sup> Енциклопедія українознавства: у 10 т. / [гол. ред. В. Кубійович; перевидання в Україні]. – Львів: НТШ, 1993-2000. – Т. 9. – 2000. – С. 3285.

<sup>2</sup> ЦДАМЛМ України, ф. 458, оп. 1, спр. 14, арк. 21, 23.

<sup>3</sup> Там само, спр. 7, арк. 2.

<sup>4</sup> Там само, спр. 7, арк. 1; спр. 14, арк. 16.

<sup>5</sup> Там само, спр. 7, арк. 4-10 зв.; спр. 10, арк. 1; спр. 14, арк. 14.

<sup>6</sup> Там само, спр. 7, арк. 3.

<sup>7</sup> Тернопільський енциклопедичний словник. Т. 3: П-Я / [ред. колегія: Г. Яворський (голова) та ін.]. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2008. – С. 477.

<sup>8</sup> ЦДАМЛМ України, ф. 458, оп. 1, спр. 8, арк. 66.

співзасновником і протягом 25 років директором Львівської дитячої художньої школи (ЛДХШ)<sup>1</sup>. Помер 29 серпня 1979 р. у Львові.

Творчий доробок Турина Р. М. представлено портретами: батька (1936 р.), «Жіночий портрет» (1939 р.), Руднева С. В.<sup>2</sup> (1945 р.), Труш-Драгоманової А. М.<sup>3</sup> (1946 р.), Колесси Ф. М.<sup>4</sup> (1947 р.), Стефаника В. С.<sup>5</sup> (1948 р.), Щурата В. Г.<sup>6</sup> (1950 р.), «Портрет дипломантки» (1958 р.); пейзажами; пейзажами; натюрмортами. Більшість його робіт зберігається у львівських музеях. Крім цього, Турин Р. М. був автором документальних фільмів про Гуцульщину («Гуцульські фрагменти») та спортивне життя Західної України (1933-1935 рр.).

Документи, представлені у даному описі, були передані до архіву-музею особисто Туриним Р. М. (1968, 1970, 1971 рр.; включені до здавального опису № 1). На їхній основі було сформовано особовий фонд № 458. В 2014 р. здавальний опис № 1 взято на перероблення, внаслідок якого укладено опис № 1 справ постійного зберігання, до якого включено 21 справу за 1908-1971 рр.

Справи опису розміщено у розділах: «Творчі документи Турина Р. М.», «Листування», «Документи до біографії Турина Р. М.», «Документи, зібрані Туриним Р. М.», «Зображувальні документи».

Розділ «Творчі документи Турина Р. М.» представлено фоторепродукціями портретів Колесси Ф. М., Стефаника В. С., Труш-Драгоманової А. М., Щурата В. Г., начерками до портретів Дровняка Н. (Никифора Криницького), Колесси Ф. М., Одуха А. З.<sup>7</sup>, чорновими варіантами статей, присвячених 15-річчю з дня смерті та 100-річчю з дня народження українського художника Труша І. І., чернеткою тексту виступу на відкритті виставки у Львівському

<sup>1</sup> Там само, спр. 5, арк. 1-3; спр. 9, арк. 1-61; спр. 12, арк. 1-3; спр. 15, арк. 1-4.

<sup>2</sup> Руднев Семен Васильович – учасник партизанського руху в УРСР під час Другої світової війни, генерал-майор (1943 р.), Герой Радянського Союзу (1944 р.; помертньо).

<sup>3</sup> Труш-Драгоманова Ариадна Михайлівна – дружина українського художника Труша І. І., донька українського історика Драгоманова М. П.

<sup>4</sup> Колесса Філарет Михайлович – український музико- та літературознавець, фольклорист, композитор, етнограф, дійсний член НТШ (з 1909 р.), ВУАН (з 1929 р.).

<sup>5</sup> Стефанік Василь Семенович – український письменник, громадський діяч, політик.

<sup>6</sup> Щурат Василь Григорович – український літературознавець, фольклорист, поет, перекладач, дійсний член НТШ (з 1914 р.), ВУАН (з 1929 р.).

<sup>7</sup> Одух Антон Захарович – учасник підпілля та партизанського руху в УРСР під час Другої світової війни, Герой Радянського Союзу (1944 р.).

музеї українського мистецтва, приуроченої до 25-ї річниці смерті Труша І. І., вирізкою з журналу «Ранок» замітки «Сонячні барви дитинства» про творчість вихованців ЛДХШ.

Розділ «Листування» репрезентовано запискою Турина Р. М. від невстановленої особи.

Розділ «Документи до біографії Турина Р. М.» представлено документами про збирання та популяризацію творчості лемківського художника-самоука Дровняка Н., членство у Львівській організації СРХУ, роботу на посаді директора Львівської дитячої художньої школи, а також листом ЛМУМ із запрошенням на вечір спогадів про Труша І. І. та афішами виставок учнівських робіт ЛДХШ, творів Дровняка Н. у Львові.

Розділ «Документи, зібрані Туриним Р. М.» репрезентовано листівкою, надісланою з Відня послом до Державної Ради Австрійської імперії Трильовським К. Й. [батьку художника Турина М.?], а також вирізками газетних та журнальних статей, заміток про Дровняка Н., виставку робіт учнів ЛДХШ у Львівській картинній галереї.

Серед зображувальних документів, які відклалися у фонді: оригінали та копії фотографій письменника Березинського, народної майстрині гуцульської художньої кераміки Цвілик П. Й., каменю, символічно подарованого жителями с. Космача (Косівський р-н Івано-Франківської обл.) українському живописцю Новаківському О. Х. на знак пошани у 1930 р., малюнок українського художника-постімпресіоніста Хмелюка В. М. з автографом Турина Р. М. на звороті та фоторепродукції малюнків Дровняка Н.

Документи у розділах систематизовано за структурно-хронологічною ознакою. Їхній фізичний стан в цілому задовільний.

Опис укладено згідно з методичним посібником «Робота з документами особового походження» (К., 2009).

Передмову склав:  
науковий співробітник  
відділу довідкового апарату  
та обліку документів

Р. О. Загорулько

23 жовтня 2014 р.

## Список скорочень

авт.	авторський
акв.	акварель
б/д	без дати
ВУАН	Всеукраїнська академія наук
газ.	газета
журн.	журнал
зв.	зворот
ЛМУМ	Львівський музей українського мистецтва
маш.	машинопис
НТШ	Наукове товариство імені Шевченка
олів.	олівець
пап.	папір
пол.	польський
прим.	примітки
СРХУ	Спілка радянських художників України
укр.	український
УРСР	Українська Радянська Соціалістична Республіка
фр.	французький
чорн.	чорнило

## Іменний покажчик

	№№ од. зб.
Березинський	16
Дідула Р.	15
Дровняк Н. (Никифор Криницький)	2, 7, 10, 14, 20
Жилич Н.	14
Колесса Ф. М.	1, 2
Мороз М. І.	18
Новаківський О. Х.	18
Одух А. З.	2
Стефаник В. С.	1
Трильовський К. Й.	13
Труш І. І.	3, 4, 11
Труш-Драгоманова А. М.	1
[Турин М. (батько)?]	13
Хмелюк В. М.	19
Цвілик П. Й.	17
Щурат В. Г.	1
Янишевський Р.	15
Rogowski Z. (Роговські З.)	14
Roszko J. (Рошко Я.)	14
Szczyrbuła M. (Щербила М.)	14

Затверджено  
Рішенням експертно-перевірної  
комісії ЦДАМЛІМ України  
30.10.2014 р. Протокол № 7

**ФОНД № 458**

**Турин**

**Роман Миколайович**

**(1900 – 1979)**

**український художник**

**ОПИС № 1**

справ постійного зберігання

**1908 – 1971**

Надходження згідно з актами № 379 від 23.12.1968 р., № 846 від 08.10.1970 р.,  
№ 957, 1011 від 10.06.1971 р., № 1127 від 24.10.1971 р.

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
<b>I. ТВОРЧІ ДОКУМЕНТИ ТУРИНА Р. М.</b>					
1.	Портрети Колесси Ф. М., Стефаника В. С., Труш-Драгоманової А. М., Щурата В. Г. Фоторепродукції. Додається фотографія натурщика для портрету Стефаника В. С. Арк. 3 а.	1946 – 1950	6	6	

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
* * *					
2.	Портрети Дровняка Н. (Никифора Криницького), Колесси Ф. М., Одуха А. З. Начерки. Пап., олів., чорн.	1931, б/д	4	4	
3.	«Видатний художник і громадянин», «Завжди живий». Статті, присвячені 15-річчю з дня смерті та 100-річчю з дня народження українського художника Труша І. І. Повні та неповні тексти, уривки, розрізнені аркуші. Чорнові варіанти. Автограф, маш. з авт. правками та вставками.	[1956], [1969]	20	184	
4.	Текст виступу на відкритті виставки у ЛМУМ, присвяченої 25-річчю з дня смерті українського художника Труша І. І. Чернетка. Автограф.	[1966]	1	6	
5.	«Сонячні барви дитинства». Замітка про творчість вихованців ЛДХШ у журн. «Ранок». Вирізка.	червень 1968	1	3	
<b>II. ЛИСТУВАННЯ</b>					
6.	Записка Турина Р. М. від невстановленої особи.	б/д	1	1	

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
<b>III. ДОКУМЕНТИ ДО БІОГРАФІЇ ТУРИНА Р. М.</b>					
7.	Документи про збирання та популяризацію творчості лемківського художника-самоука Дровняка Н. (Никифора Криницького): розписка директора ЛМУМ про володіння Туриним Р. М. збіркою малюнків Дровняка Н., лист видавництва «Мистецтво» з повідомленням про неможливість видання альбому «Никифор» через переобтяження видавничих планів, запрошення на виставки творів народного майстра у м. Львові та м. Парижі. Оригінали, копії. Укр., фр. мовами.	1932 – 1968	5	8	
8.	Документи про членство у Львівській організації СРХУ: стенограма та протокол загальних зборів, списки членів та кандидатів. Додаються посвідчення делегатів II з'їзду художників УРСР, доповідь його мандатної комісії. Арк. 67-83.	1953 – 1956, б/д	14	94	
9.	Документи про роботу на посаді директора ЛДХШ: службові листи, накази міністра культури УРСР, списки малюнків учнів, розклади занять, запрошення на виставку учнівських робіт і т. ін. Оригінали, копії.	1959 – 1969, б/д	41	62	
10.	Афіша виставки творів лемківського художника-самоука Дровняка Н. (Никифора Криницького) у м. Львові.	1968	1	1	ВФ

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
11.	Лист ЛМУМ із запрошенням на вечір спогадів про українського художника Труша І. І.	18 березня 1969	1	3	
12.	Афіші виставок учнівських робіт ЛДХШ у м. Львові.	1969, б/д	3	3	ВФ

#### IV. ДОКУМЕНТИ, ЗІБРАНІ ТУРИНИМ Р. М.

13.	Листівка, надіслана з м. Відня послом до Державної Ради Австрійської імперії Трильовським К. Й. [Турина М. (батьку)?].	22 грудня 1908	1	1	
14.	Жилич Н., Rogowski Z. (Роговські З.), Roszko J. (Рошко Я.), Szczyrbuła M. (Щербила М.) та ін. «Никифор», «Nikifor we Lwowie» («Никифор у Львові»), «Nikifora życie drugie» («Інше життя Никифора»), «Ostatnie dni Nikifora...» («Останні дні Никифора...») та ін. Статті та замітки про лемківського художника-самоука Дровняка Н. (Никифора Криницького) у газ. «Ленінський прапор», «Polityka» («Політика»), «Wiadomości» («Повідомлення»), журн. «Przekrój» («Переріз»), «Przyjaciółka» («Друг»), «Świat» («Світ»). Вирізки. Пол., укр. мовами.	1963 – 1971	10	23	

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
15.	Дідула Р., Янишевський Р. «Світ, подарований глядачам», «Школа краси». Статті про виставку робіт учнів ЛДХШ у Львівській картинній галереї в газ. «Вільна Україна», «Ленінська молодь». Вирізки.	24 жовтня, 1 листопада 1969	2	4	

### В. ЗОБРАЖУВАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ

16.	Фотографія письменника Березинського.	1920-і	1	1	
17.	Фотографії народної майстрині гуцульської художньої кераміки Цвілик П. Й. Копії.	[1960-і?]	3	3	
18.	Фотографія каменю, символічно подарованого жителями с. Космача (Косівський р-н Івано-Франківської обл.) українському живописцю Новаківському О. Х. на знак пошани у 1930 р. Дарчий напис на камені зроблено учнем Новаківського О. Х. Морозом М. І.	б/д	1	1	
* * *					
19.	Хмелюк В. М. Малюнок. Пап., акв. На зв. – автограф Турина Р. М.	1927	1	1	
20.	Дровняк Н. (Никифор Криницький). Малюнки. Фоторепродукції.	б/д	3	3	

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
		* * *			
21.	Здавальний опис № 1.	1972	1	3	

В опис № 1 внесено 21 (двадцять одну) одиницю зберігання з № 1 по № 21 – 121 (сто двадцять один) документ на 415 (чотирьохстах п'ятнадцяти) аркушах.

Опис склав:

науковий співробітник

відділу довідкового апарату

та обліку документів

23 жовтня 2014 р.

Р. О. Загорулько

Прийнято на постійне зберігання до ЦДАМЛМ України 21 (двадцять одну) одиницю зберігання – 121 (сто двадцять один) документ на 415 (чотирьохстах п'ятнадцяти) аркушах.

Документи передав:

науковий співробітник

відділу довідкового апарату

та обліку документів

Документи прийняв:

головний спеціаліст

відділу забезпечення

збереженості документів

07 листопада 2014 р.

Р. О. Загорулько

Т. М. Снежкова

Додаток № 1  
до опису № 1  
фонду № 458

**Список  
літератури, переданої до ЦДАМЛМ України  
згідно з актом № 846 від 08.10.1970 р.**

№№ з/п	Автор і назва	К-сть	Інв. №	Прим.
1.	Виставка закарпатських пейзажів М. П. Глуценка, С. В. Дорошенка, Л. І. Чичкана, С. Ф. Шишка. – К.: СРПУ, 1955.	1	16697	
2.	Виставка творів О. Б. Сахновської: Каталог. – К.: Мистецтво, 1963.	1	16699	
3.	Галка І. Збірник творів. – Одеса: Б. в., 1875.	1	16701	
4.	Желеховський Є., Недільський С. Малоруско-німецький словник. – Львів: Б. в., 1886.	1	16702	
5.	З чужих зельників: Збірник. – Львів: Б. в., 1885.	1	23440	
6.	Каталог виставки творів живопису, графіки. – Львів: Б. в., 1966.	1	16694	
7.	Каталог виставки творів А. І. Монастирського. – Львів: Львівський відділ СРХУ, 1952.	1	16698	
8.	Каталог пересувної виставки творів радянських художників України. – Львів: Б. в., 1950.	1	16695	
9.	Навроцький В. Твори: Т. 1. – Львів: НТШ, 1884.	1	16700	

10.	Нечуй-Левицький І. Повісті: Т. 1. – Львів: Б. в., 1872.	1	23439	
11.	Огоновский О. Грамматика русского языка. – Львів: НТШ, 1889.	1	23441	
12.	Робота над картиною: Каталог виставки І. Ф. Гуторова. – Львів: Б. в., 1955.	1	16696	
13.	Своїми руками: Збірник. – Львів: Львівське книжково-журнальне видавництво, 1961.	1	61561	
14.	Фейлет О. Любов убогого молодця. – Львів: Б. в., 1881.	1	23437	
	* * *			
15.	Nikifor. – Warszawa: Zacheta, 1967.	1	581a	з дарчим написом
16.	Nikifor. – Warszawa: Ruch, 1969.	1	3044u	
	* * *			
17.	Костер, 1966 № 11. – Л.: ЦК ВЛКСМ, 1966.	1	56623n	

Всього до списку внесено 17 (сімнадцять) назв друкованих видань у 17 (сімнадцяти) примірниках з № 1 по № 17.

Список склав:  
завідувач сектору  
друкованих видань  
23 жовтня 2014 р.

О. С. Алексеєнко

Додаток № 2  
до опису № 1  
фонду № 458

**Список**  
**музейних предметів, переданих до ЦДАМЛМ України**  
**згідно з актом № 379 від 23.12.1968 р.**

№№ з/п	Назва предмета, дата	К-сть	Матеріал, техніка, розмір	Стан предмета	Інв. №	Прим.
1.	Медаль «Pierre – Paul Rubens Maler», присвячена великому фламандському художнику П. П. Рубенсу.	1	Метал d = 11,7 см.	задов.	КН – 739 ОМЗ – 31	

Всього до списку внесено 1 (один) музейний предмет за № 1.

Список склав:

завідувач сектору зберігання та

обліку музейних предметів

ЦДАМЛМ України

17 листопада 2014 р.

Л. А. Кисельова